

Covid-19 Salgın Sürecinde Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akran İlişkilerinin İncelenmesi

Examination of Peer Relations of Students Faculty of Sports Sciences During the Covid-19 Pandemic

Mehmet AKARSU¹, Yahya DOĐAR², İsmail İLBAK³

¹İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Malatya.

· mehmet_akarsu@inonu.edu.tr · ORCID > 0000-0002-8149-801X

²İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Malatya.

· yahya.dogar@inonu.edu.tr · ORCID > 0000-0002-1068-2266

³İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

· isma_ilbak@hotmail.com · ORCID > 0000-0002-3364-0990

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliř Tarihi/Received: 24 Eylül/September 2022

Kabul Tarihi/Accepted: 31 Mart/March 2023

Yıl/Year: 2023 | Cilt – Volume: 14 | Sayı – Issue: 1 | Sayfa/Pages: 19-30

Atıf/Cite as: Akarsu, M., Dođar, Y. ve İlbak, İ. "Covid-19 Salgın Sürecinde Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akran İlişkilerinin İncelenmesi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 14(1), Nisan 2023: 19-30.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Mehmet AKARSU

Yazar Notu/Author Note: "Araştırma için İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beřeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiđi Kurulu'ndan 22.09.2022 tarihli ve 2022/17-1 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

COVID-19 SALGIN SÜRECİNDE SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Covid-19 salgını sırasında eğitime ara verme, spor salonlarının kapatılması ve sokağa çıkma yasakları gibi kısıtlamalardan dolayı akran ilişkilerinin olumsuz yönde etkilenmesi muhtemeldir. Dolayısı ile akran ilişkilerinin bu kısıtlamalardan ne düzeyde etkilendiğinin belirlenmesi önemlidir. Bu nedenle araştırmanın amacı, Covid-19 salgını sürecinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akran ilişkilerini incelemektir. Tarama modelinde yürütülen bu araştırmanın örneklemini, İnönü Üniversitesi spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan 160 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilere online olarak, Kaner (2000) tarafından geliştirilen akran ilişkileri ölçeği uygulanmıştır. Araştırmada ikili grup karşılaştırmaları için bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grup karşılaştırmaları için tek yönlü ANOVA testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi $<.05$ olarak kabul edilmiştir. Analizler sonucunda, Covid-19 salgını sürecinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyete göre güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyine göre, güven ve özdeşim ve kendini açma ve bağlılık alt boyutlarında, 2. sınıf öğrencileri lehine bir fark olduğu tespit edilmiştir. Spor yapma durumuna göre ise, spor yapan öğrencilerin lehine güven ve özdeşim, kendini açma ve sadakat alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akran İlişkileri, Covid-19 Salgını, Spor Bilimleri Fakültesi, Üniversite Öğrencileri.

EXAMINATION OF PEER RELATIONS OF STUDENTS FACULTY OF SPORTS SCIENCES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

ABSTRACT

Peer relationships are likely to be adversely affected due to restrictions such as interruptions to education, closure of gyms and curfews during the Covid-19 pandemic. Therefore, it is important to determine the level to which peer relations are affected by these restrictions. For this reason, the aim of the research is to examine the peer relations of the students of the faculty of sports sciences during the Covid-19 pandemic. The sample of this research, which was conducted in the screening model, consists of 160 students studying at the Faculty of Sports Sciences of İnönü University. The peer relations scale developed by Kaner (2000) was applied to the students as online. In the study, independent sample t test was

used for paired group comparisons and ANOVA test was used for comparisons of more than two groups, and the level of significance was accepted as $<.05$. As a result of the analyzes, it was determined that there was a small difference in the sub-dimensions of trust and identification and loyalty of the students of the faculty of sports sciences according to gender during the Covid-19 pandemic. As a result of the analysis, it was determined that there was a significant difference in the sub-dimensions of confidence and personal identification and loyalty of the students of the faculty of sports sciences according to gender during the Covid-19 epidemic. According to the grade level, it was determined that there was a difference in the sub-dimensions of confidence and personal identification, self-disclosure and commitment in favor of 2nd grade students. According to the status of doing sports, it was concluded that there is a significant difference in the sub-dimensions of confidence and personal identification, self-disclosure and loyalty in favor of the students who do sports.

Keywords: Peer Relations, Covid-19 Pandemic, Faculty of Sport Sciences, University Students.

GİRİŞ

Sağlık, bireylerin gelişiminde önemli rol oynadığı kadar, ülkelerin de gelişiminde rol oynayan önemli faktörlerdendir. Çünkü Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre sağlıklı olmak kişinin bedensel, bilişsel ve sosyal olarak bütün alanlarda iyilik halinde olmasıdır (WHO, 2021). Ancak mevcut durum uygulamada farklılık arz etmekte ve sosyal sağlık çoğu kez ihmal edilmektedir. Bu itibarla bedensel ve bilişsel sağlık yanında sosyal açıdan da sağlıklı olmanın bireysel ve toplumsal bilinç oluşturmada gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır. Sosyal destek, insanın psikolojik ve fiziksel bütünlüğünü sürdürmede büyük öneme sahip olduğu bilinmektedir. Durum özellikle çalışan çocuklar için arkadaşlarından, aileleri ve öğretmenlerinden görecekları sosyal destek açısından daha da önemli görülmektedir (Salı ve Ak-yol, 2014).

İnsan yaşamında akranlarla olan ilişkiler bireyin çok sayıda farklı gelişimine kısa veya uzun süreliğine etki edebilmektedir. Bireyin çocukluk yıllarındaki ilişkileri, çocuklukta kurduğu sosyal deneyimleri onun gelecekteki sosyal/duygusal yaşamı üzerinde de etkili olabilmektedir. Çünkü birey çocukluk döneminden ergenlik dönemine geçişte sosyal yaşamında akranlarına daha fazla değer ve önem vermektedir (Çiftçi, 2018).

Sosyal ilişkilerin temelinde akran ilişkileri belirleyici öneme sahiptir. Gülay (2010) akran ilişkilerini, aynı gelişim düzeyinde veya aynı yaşta benzer yaşantı,

değer ve sosyal bağlamı bölüşen kişiler arasındaki, karşılıklı ve devamlı olan etkileşimlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu durumu destekler mahiyette bir görüş ortaya koyan Salvas ve arkadaşları (2011), birey yaşantısının her döneminde akranları ile birlikte kurduğu yakın ilişkilerin en çok eğitim öğretim ve spor ortamında olduğunu ifade ederek akran ilişkilerinin öğrencilerin sosyal bağlarını güçlendirmeye, etkileşimi kolaylaştırmaya ve olumsuz duygu ve düşüncelerden korunmaya aracılık ettiğini vurgulamaktadırlar.

Akran ilişkileri bireyin sosyal gelişimine katkı sağlamakla birlikte, toplumsal kurallar ve rollerin kazanılmasını sağlamakta, sosyal becerileri kazandırmaktadır (Timur, 2019). Dolayısıyla öğrencilerin çoğu zamanlarını akranları ile geçirmesi, sosyal ve iletişim becerileri kazanmalarına katkı sağlamakta ve böylece onların öfkeyi kontrol etme, çatışma çözümü bulma ve yakınlık kurma gibi beceriler kazanmaları daha etkili ve kolay olmaktadır (Bilbay, 1999). Diğer bir ifadeyle akran ilişkilerinde güvenilirlik, yardımseverlik, dürüstlük gibi değerler ön plana çıktığından arkadaşlık ilişkileri daha da önemli ve etkili hale gelmektedir (Çevik ve Atıcı, 2008). Çünkü akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin başarısızlara göre arkadaşlarından daha çok olumlu destek aldıkları, arkadaşları tarafından sevildikleri, karar almada arkadaşları tarafından düşüncelerinin alındığı, arkadaşlarını kendine yakın hissettikleri, birlikte zaman geçirmekten hoşlandıkları, arkadaşları tarafından dışlanmadıklarını, akademik çalışmalarında yardım almaktan çok yardım etmeyi tercih ettikleri anlaşılmaktadır (Karadağ, 2007).

Bu açıklamalar çerçevesinde akran ilişkilerinin bireyin duygusal ve sosyal gelişiminde önemli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır (Hong, Espelage ve Sterzing, 2017; Yörükoğlu, 2012).

Öğrencilerin okul dışı yaşantılarında akran ilişkilerini yoğun olarak geçirdikleri alanlardan biri de spor ortamıdır. Erim ve Küçük (2017) beden ve ruh sağlığını korumada etkili ve doğal yollardan birinin de spor etkinliklerine katılım olduğunu ifade ederek spor etkinliklerine katılımın öğrencilerin sosyal sağlığının gelişiminde de etkili ve yararlı araçlardan biri olduğunu vurgulamaktadırlar. Çünkü sportif etkinlikler sadece fiziksel bir uğraş değil, aynı zamanda sosyal çevre ile uyum içerisinde olmayı da kapsayan aktiviteler bütünüdür (Pehlevan, ve Bal, 2018). Dolayısıyla spor kişiliğin ortaya çıkmasında, biçimlenmesinde ve sosyalleşmesinde önemli bir yere sahip olduğu açıktır (Hardin ve Greer, 2009; Shields ve Bredemeier, 1995). Kısa ve arkadaşları (2016) sportif ekinliklerin yararlı ve önemli olduğunu vurgulayarak her yaş grubu için özellikle okullarda öğrencilerin spor etkinliklerine yönlendirilmesini önermektedirler.

Bu açıklamalardan sosyal yönden iyi oluş, bireylerin çevresiyle etkili iletişim kurmasıyla doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Kovid-19 salgını süresince uygulanan eğitim ve öğretime ara verme, spor hizmeti veren alanların ka-

patılması ve sokağa çıkma gibi insan hayatını doğrudan etkileyen kısıtlamaların, üniversite öğrencilerini de olumsuz yönde etkilemesi muhtemeldir. Araştırma bu açıdan önemli ve araştırmaya değerdir.

Bu nedenle araştırmanın amacı Covid-19 salgını sürecinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyete, sınıf düzeyine ve düzenli spor yapma durumuna göre akran ilişkilerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, Covid-19 salgını sürecinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet, sınıf ve spor yapma durumuna göre akran ilişkilerini betimlemeye yönelik bir çalışmadır. Bu bağlamda araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, geçmişteki bir durumu veya şu anda varlığını koruyan durumu olduğu gibi betimlemek amacıyla kullanılan bir yaklaşımdır (Karasar, 1998).

Evren-Örneklem

Bu araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesinde öğrenim gören 810 birey oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemek için G*Power 3.1.9.7 (University of Düsseldorf, Düsseldorf, Germany) programından faydalanılarak F grubu testlerinden ANOVA: fixed effects omnibus one-way testi kullanılmıştır. Bu bağlamda α hata payı=0.05; etki büyüklüğü=0.25; $1-\beta$ hata probu=0,80, olarak seçildiğinde %80'lik güvenilirlik düzeyiyle örneklem grubunun en az 159 kişi olması gerektiği belirlenmiştir.

Araştırma grubuna ilişkin betimsel bilgiler aşağıda Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin spor bilimleri fakültesi öğrencileri olması nedeniyle sporla iç içe oldukları düşünülmüş ve bu nedenle spor yapan ve yapmayan öğrenciler yerine düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrenciler olarak gruplar belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik dağılımları

Değişken	Frekans	%	
Cinsiyet	Erkek	104	65
	Kadın	56	35
	Toplam	160	100

	1. sınıf	15	9,4
	2. sınıf	38	23,8
Sınıf	3. sınıf	47	29,4
	4. sınıf	60	37,5
	Toplam	160	100
	Yapıyor	81	50,6
Düzenli Spor Yapma Durumu	Yapmıyor	79	49,4
	Toplam	160	100

Tablo 1'e göre katılımcıların 104'ü erkek, 56'sı kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Bu katılımcıların 15'i 1. sınıfta, 38'i 2. sınıfta, 47'si 3. sınıfta ve 60'ı 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin 81'i düzenli olarak spor yapıyorken 79'u spor yapmamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veriler, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin demografik bilgilerinin toplandığı bir form ve Kaner (2000) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılarak geliştirilen akran ilişkileri ölçeği kullanılmıştır. Kendini açma, sadakat, bağlılık ve güven ve özdeşim olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bağlılık alt boyutunda 8 madde (1, 4, 10, 11, 12, 13, 15, 16), kendini açma alt boyutunda 3 madde (6, 7, 14), sadakat alt boyutunda 3 madde (3, 5, 17) ve güven ve özdeşim alt boyutunda 4 madde (2, 8, 9, 18), olmak üzere toplamda 18 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek "Her Zaman", "Sık Sık", "Ara Sıra", "Nadiren" ve "Hiçbir Zaman" seçenekleri olan 5'li Likert tipindedir. Orijinal ölçeğin Cronbach's Alpha (α) değeri 0,86'dır. Bu çalışmada ise α değeri 0,754 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması: Veriler akran ilişkileri ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Katılımcılara dijital ortamdan öğrencilere araştırmanın amacı ve önemi konusu hakkında bilgi verildikten sonra, Google Formlardan oluşturulan form linki öğrenci gruplarına gönderilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilerin formu doldurmasıyla veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırmadan elde edilen veriler IBM Statistics (SPSS sürüm 23.0, Armonk, NY) paket programı ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin demografik bilgilerinin frekans ve yüzdelerini bulmak için betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. İstatistikler neticesinde elde edilen sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur. Hangi analiz yönteminin kullanılacağını belirlemek için Skewness ve Kurtosis değerleri kontrol edilerek normallik sınaması yapılmıştır. Tablo 2'ye göre Skewness ve Kurtosis değerleri -1.5 ile +1.5 aralığındadır. Buna göre verilerin normal dağılım

gösterdiği kabul edilmiş ve parametrik testler kullanılmıştır (Tabachnick ve ark., 2007). İkili karşılaştırmalarda Independent Samples T-Test, üç ve daha fazla karşılaştırmalar için ise ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca anlamlı sonuçlarda hangi gruptan dolayı farkın ortaya çıktığını tespit etmek amacıyla Post-Hoc testlerinden Tukey HSD testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Normallik Testi

Alt Boyut	n	Ort.	S.S.	Skewness	Kurtosis
Bağlılık	160	16,31	5,39	0,619	0,419
Güven ve Özdeşim	160	10,95	3,90	0,231	-0,425
Kendini Açma	160	10,35	2,69	0,124	-0,796
Sadakat	160	11,21	2,65	-0,313	-0,556

Tablo 2'ye göre katılımcıların bağlılık alt boyutuna yanıt veren 160 öğrencinin ortalamaları Ort=16,31±5,39, güven ve özdeşim alt boyutuna verilen cevapların ortalaması Ort.=10,95±3,90, kendini açma alt boyutuna verilen cevapların ortalaması Ort.=10,35±2,69 ve sadakat alt boyutuna verilen cevapların ortalaması Ort.=11,21±2,65'dir. Ayrıca vermiş oldukları cevapların Skewness ve Kurtosis değeri +1,5 ile -1,5 arasında dağılım gösterdiği için normal dağılım göstermektedir (Tabachnick ve ark., 2007).

BULGULAR

Tablo 3. Katılımcıların akran ilişkilerinin cinsiyete göre t testi sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	n	Ort.	S.S.	t	p	d
Bağlılık	Erkek	104	15,76	5,28	-1,767	0,079	-
	Kadın	56	17,33	5,49			
Güven ve Özdeşim	Erkek	104	10,35	3,92	-2,676	0,008	0,44
	Kadın	56	12,05	3,64			
Kendini Açma	Erkek	104	10,14	2,77	-1,321	0,189	-
	Kadın	56	10,73	2,51			
Sadakat	Erkek	104	10,82	2,60	-2,591	0,010	0,42
	Kadın	56	11,94	2,61			

Tablo 3'e göre kendini açma ve bağlılık alt boyutlarında anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Sadakat ve güven ve özdeşim alt boyutlarında ise anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Her iki alt boyut için de kadın katılımcıların daha yüksek ortalamaya sahip olmasından dolayı farkın ortaya çıktığı görülmektedir. Ayrıca güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutları için küçük etki olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların akran ilişkilerinin sınıfa göre anova testi sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	n	Ort.	S.S.	F	p	Fark	d
Bağlılık	1. sınıf	15	14,46	2,55	2,805	0,042	-	0,51
	2. sınıf	38	18,28	4,29				
	3. sınıf	47	15,42	5,56				
	4. sınıf	60	16,23	6,09				
Güven ve Özdeşim	1. sınıf (a)	15	10,80	2,04	4,033	0,009	b-c	0,71
	2. sınıf (b)	38	12,39	4,39				
	3. sınıf (c)	47	9,55	4,44				
	4. sınıf (d)	60	11,16	3,08				
Kendini Açma	1. sınıf (a)	15	10,66	1,75	4,114	0,008	b-c	0,73
	2. sınıf (b)	38	11,26	2,95				
	3. sınıf (c)	47	9,31	2,61				
	4. sınıf (d)	60	10,50	2,56				
Sadakat	1. sınıf	15	11,13	3,15	1,688	0,172	-	-
	2. sınıf	38	12,02	2,61				
	3. sınıf	47	11,10	3,29				
	4. sınıf	60	10,81	1,79				

Tablo 4'e göre katılımcıların güven ve özdeşim, bağlılık ve kendini açma alt boyutuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$). Güven ve özdeşim ve kendini açma alt boyutları için fark 2. ve 3. sınıfların ortalamalarından kaynaklanmaktadır.

Bağlılık alt boyutundaki farkın etkisi küçük, kendini açma ve güven ve özdeşim alt boyutlarındaki etkinin ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların akran ilişkilerinin cinsiyete göre t testi sonuçları

Alt Boyut	Düzenli Spor Yapma Durumu	n	Ort.	S.S.	t	p	d
Bağlılık	Yapıyor	81	16,11	5,60	1,479	0,141	-
	Yapmıyor	79	15,18	6,74			
Güven ve Özdeşim	Yapıyor	81	10,71	4,12	2,130	0,035	0,33
	Yapmıyor	79	9,17	4,98			

Kendini Açma	Yapıyor	81	10,60	2,77	2,051	0,042	0,32
	Yapmıyor	79	9,63	3,21			
Sadakat	Yapıyor	81	11,35	2,72	1,999	0,047	0,31
	Yapmıyor	79	10,32	3,72			

Tablo 5'e göre bağıllık alt boyutunda anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Kendini açma güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Bu fark yüksek ortalamaya sahip olması nedeniyle düzenli olarak spor yapan katılımcıların lehinedir. Ayrıca tablodan fakın küçük etkiye sahip olduğu da anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın amacı doğrultusunda Covid-19 salgını sürecinde spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin akran ilişkilerinin bazı değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadıkları incelenmiştir. Literatür incelendiğinde, hem Covid-19 salgını öncesinde hem de sırasında spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akran ilişkilerini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle tartışma benzer değişkenleri ele alan çalışmalarla yapılmıştır.

Bu araştırmada cinsiyete göre güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında kadın katılımcılar lehine anlamlı bir fark vardır. Bu durum erkeklere göre kadınların akranlarıyla daha fazla birbirlerine güvenip özdeşleştiklerini göstermektedir. Ayrıca yine kadın katılımcıların erkeklere göre başı derde girse bile daha fazla arkadaşlarının yanında olduklarını hatta arkadaşlarını korumak için yalan söylemekten de çekinmediklerini göstermektedir. Benzer bir araştırmada Atalay ve Özyürek (2020) ergenlerde akran ilişkilerini incelemiş ve kendini açma, güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında anlamlı fark tespit etmiştir. Bu farkın çalışma sonuçlarına benzer şekilde sadakat ve güven ve özdeşim alt boyutlarında kadın katılımcıların lehine olduğu tespit edilmiştir. Salı ve Köksal Akyol (2014) tarafından yapılan bir başka benzer çalışmada da cinsiyete göre çalışan ve çalışmayan bireylerin sadakat, kendini açma ve bağıllık alt boyutlarında anlamlı fark bulunduğu rapor edilmiştir. Bağıllık ve kendini açma alt boyutunda kadın katılımcılar lehine olan bu farkın sadakat alt boyutunda erkek katılımcılar lehine olduğu tespit edilmiştir. Moore ve Boldero (1991) ergenlerin akran ilişkilerinde kızların arkadaşlarını erkeklerden daha çok önemseyip yakın olduklarını tespit etmişlerdir. Davies ve Brember (1999) erkeklere kıyasla kız öğrencilerin arkadaşlarını daha samimi gördüklerini ve daha fazla bağıllık duyduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca kız öğrencilerin iletişimi başlatma ve sürdürme konusunda sorun yaşamadıklarını, akranlarıyla ilişki kurmakta zorlanmadıklarını da belirtmişlerdir. Hortaçsu ve Oral (1991) kızların daha çok küçük gruplar halinde arkadaşlarıyla vakit geçirdiklerini tespit etmişlerdir. Ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla daha büyük gruplarla sportif etkinlikler

yürüttüklerini belirlemişlerdir. Bu ifadelerden yol çıkarak ve Covid-19 salgını göz önüne alınarak, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin spor ortamlarından uzak kalmasının akran ilişkilerini olumsuz yönde etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Sınıf düzeyine göre akran ilişkilerinin kendini açma güven ve özdeşim ve bağlılık alt boyutlarında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ortalamalara göre 2. sınıf öğrencilerinin tüm alt boyutlarda daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Bunun nedeninin öğrencilerin 1. sınıfta birbirilerini tanımaya başlarken 2. sınıfta ilişkilerin yüksek düzeye ulaşmakta olduğu düşünülmektedir.

Covid-19 salgınının etkisiyle boş vakitleri artan öğrenciler dizi/film izleme, müzik dinleme, sosyal medyada vakit geçirme ve oyun oynama gibi aktivitelerle zaman geçirmeye başlamıştır (Güven ve ark., 2021; Aktaş ve Bostancı, 2021). Ancak, Altay (2021) KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının salgın sürecinde boş zamanlarının arttığını ve bunun da okuma sıklıklarını artırabileceğini ifade etmiştir. Bu ifadeden hareketle, 3. ve 4. sınıftaki öğrencilerin KPSS'ye hazırlanmaya başlamış olmasının vakitlerinin büyük bir kısmını sınav hazırlığıyla geçirerek akran ilişkilerinin düşük olmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Spor yapma düzeyine göre tüm alt boyutlarda spor yapan bireylerin daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Kendini açma, güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında öğrencilerin akran ilişkileri arasında anlamlı olduğu belirlenmiştir. Vatansver (2017) çalışmasında 14-18 yaş aralığındaki lisanslı spor yapan gençlerin akran ilişkilerinin daha iyi düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Melek (2019) yaptığı çalışmada spora katılımın akran ilişkileri üzerine etkisini incelemiş ve spor yapanların daha yüksek ortalamaya sahip olduğunu tespit etmiştir. Bu durum salgın sürecinde de sonrasında da spor yapan bireylerin akran ilişkilerinde yapmayanlara kıyasla daha iyi olduklarını göstermektedir. Ayrıca bu sonucun Covid-19 salgın sürecinde ve olası farklı bir salgın durumunda spor yapmanın akran ilişkilerini olumlu yönde etkileyebileceğini de ortaya koymaktadır.

Araştırma sonucunda Covid-19 salgın sürecinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyete göre güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında küçük etkiye sahip bir fark olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyine göre ise 2. Sınıf öğrencilerinin lehine kendini açma ve güven ve özdeşim alt boyutlarında orta düzey bağlılık alt boyutunda ise küçük etkiye sahip bir fark olduğu tespit edilmiştir. Spor yapma durumuna göre ise spor yapan öğrencilerin lehine kendini açma, güven ve özdeşim ve sadakat alt boyutlarında küçük etkiye sahip bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): MA (%50), YD (%50)

Veri Toplanması (Data Acquisition): İİ (%50), MA (%50)

İstatistiksel (Data Analysis): MA (%50), İİ (%50)

Makalenin Yazımı (Writing Up): MA (%35), YD (%35), İİ (%30)

KAYNAKLAR

- Aktaş, B., & Bostancı, N. (2021). Covid-19 pandemisinde üniversite öğrencilerindeki oyun bağımlılığı düzeyleri ve pandeminin dijital oyun oynama durumlarına etkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 22(2), 129-138. doi: 10.51982/ba-gimli.827756
- Altay, N. (2021). Salgın sürecinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri üzerindeki etkileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(4), 1097-1109. doi: 10.17240/aibuefd.2021..908237
- Atalay, D., & Özyürek, A. (2020). Ergenlerde arkadaşlık ilişkileri ve akran sapması. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(2), 249-261.
- Bilbay, A.A. (1999). Effectiveness of a social skills training program to enhance the peer relations of low accepted fourth grade children (Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Çağrı, T. (2019). Boşanmış ve boşanmamış aileye sahip ergenlerin akran ilişkilerinin karşılaştırması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İstanbul
- Çevik, G.B., Atıcı, M. (2008). Lise 3. sınıf öğrencilerinin arkadaşlık ilişkilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2), 35-50.
- Çiftçi, H. (2018). Akran ilişkileri düzeylerinin karşılaştırılması: Lise öğrencileri üzerine bir inceleme. *İtobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(3), 1516-1535.
- Davies, J. ve Brember, I. (1999). Boys outperforming girls: A 8 year cross-sectional study of attainment and self-esteem in year 6. *Educational Psychology*, 19, 5-17.
- Erim, V., & Küçük, H. (2017). Farklı kategorideki kadın milli boksörlerin psikolojik dayanıklılıklarının karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 147-154.
- Gülay, H. (2010). *Okulöncesi dönemde akran ilişkileri* (Birinci Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Güven, E. Ö., Çay, A., Özavcı, R., & Korkutata, A. (2021). Pandemi döneminde boş zamanı değerlendirme davranışlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 2017-2035. doi: 10.26677/TR1010.2021.832
- Hardin, M., & Greer, J. D. (2009). The influence of gender-role socialization, media use and sports participation on perceptions of gender-appropriate sports. *Journal of sport behavior*, 32(2), 207-226.
- Hong, J. S., Espelage, D. L., & Sterzing, P. R. (2017). Understanding the antecedents of adverse peer relationships among early adolescents in the United States: An ecological systems analysis. *Youth & Society*, 49(8), 999-1022. doi: 0.1177/0044118X15569215
- Hortaçsu, N. ve Oral, A. (1991). Factors affecting relationships of turkish adolescents with parents and same-sex friends. *Journal of Social Psychology*, 131 (3), 13-14.
- Karadağ, İ. (2007). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının sosyal destek kaynakları açısından incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (8.Basım). Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kaner, S. (2000). Kontrol kuramına dayalı anababa-ergen ilişkileri ölçeği geliştirme çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 33(1-2), 77-89

- Kısa, E. C., Küçük, H., & Doğan, E. (2016). Elit Güreşçilerin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. Presented at the III. Uluslararası Geleneksel Türk Güreşleri Sempozyumu ve Oyunları.
- Melek, C. (2019). Spora katılımın akran ilişkileri üzerine etkisinin araştırılması (Yüksek Lisans Tezi) Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Moore, S., Boldero, J. (1991). Psychosocial development and friendship functions in adolescence. *Sex Roles*, 25 (9-10), 521-536.
- Pehlevan, Z. & Bal, S. İ. (2018). 13-15 Yaş Grubu Çocuklarda Spora Katılımın Akran İlişkileri ve Sosyal Destek Alma Üzerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23 (4), 191-203.
- Salı, G., & Akyol, A. K. (2014). Çalışan ve çalışmayan çocukların cinsiyetlerine göre arkadaşlık ilişkileri, sosyal destek algıları ve mükemmeliyetçiliklerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 208-221.
- Salvas, M. C., Vitaro, F., Brendgen, M., Lacourse, É., Boivin, M., & Tremblay, R. E. (2011). Interplay between friends' aggression and friendship quality in the development of child aggression during the early school years. *Social Development*, 20(4), 645-663.
- Shields, D. L. L., & Bredemeier, B. J. L. (1995). *Character development and physical activity*. Human Kinetics Publishers.
- Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. & Ullman, J.B. (2007). *Using multivariate statistics* (5 ed.). Perarson.
- Vatansever, S. (2017). Lisanslı spor yapan ve yapmayan ergenlerin mental iyi oluş, benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı ve algılanan sosyal destek açısından karşılaştırılması, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- WHO. (2021). Constitution. 27 Temmuz 2022 tarihinde <https://www.who.int/> adresinden erişildi.
- Yörükoğlu, A. (2012). *Gençlik çağı ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Kitabevi.